

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
b/t. nefndarritara
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík, 11. október 2018

Efni: Breyting á ýmsum lögum vegna fjárlaga 2019 (Mál nr. 3)

Viðskiptaráð þakkar fyrir tækifærið til að koma á framfæri sjónarmiðum um breytingar á ýmsum lögum vegna fjárlaga. Frumvarpið tekur á ýmsum þáttum sem ráðið vill gera eftirfarandi athugasemdir við. Helstu atriði umsagnarinnar eru þessi:

- Krónutöluhækkunir ýta undir verðbólgu og ber því að halda undir verðbólguþröskulmarkmiði
- Viðskiptaráð leggst gegn frekari hækkun áfengisgjalds
- Hækkun kolefnisgjalds á að vera tekjuhlutlaus og því ber að lækka skatta sem því nemur
- Viðskiptaráð setur stórt spurningamerki við aukin framlög til þjóðkirkjunnar og kristnisjóðs

Almennt um krónutöluhækkunir

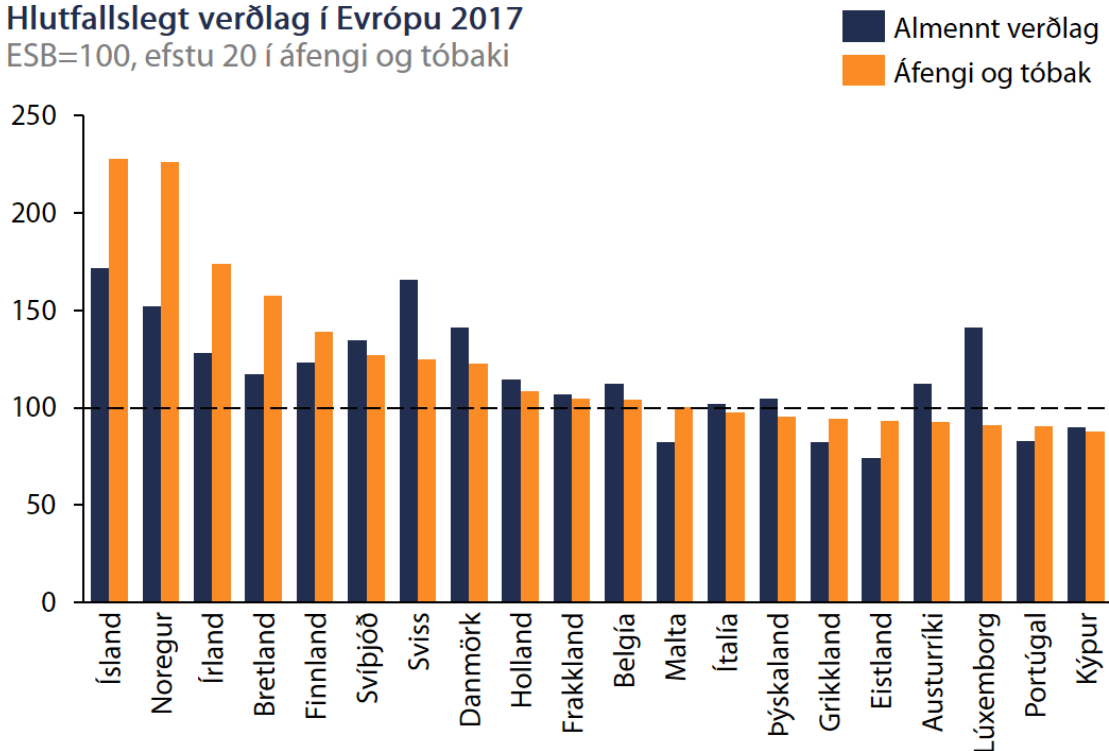
Gott er að ríkisvaldið skuli ekki beinlínis ýta undir það að verðbólga sé yfir verðbólguþröskulmarkmiði Seðlabankans og miði í stað krónutöluhækkunar við sjálft markmiðið (2,5%). Engu að síður þýðir það hækkun á sköttum sem setja sitt mark á verðbólgu í landinu. Vísitala neysluverðs, sem flest íbúðalán landsmanna eru tengd við, hækkar yfirleitt vegna slíkra skatta og gjaldskrárhækkana í janúar. Til að halda frekar aftur af verðbólgu væri skynsamlegra að slíkar hækkunir væru að jafnaði minni en sem nemur verðbólguþröskulmarkmiði. Þannig má draga úr verðbólguþrýstingi sem aftur gæti stuðlað að lægra vaxtastigi, nokkuð sem stjórnámálamenn, almenningur og fyrirtæki eru sammála um að sé verðugt markmið.

Áfengisgjöld – komið gott af hækkunum

Hækka á gjöld á áfengi og tóbak um 2,5% í í frumvarpinu. Hækkunin sem slík er ekki mikil en eftir það sem á undan er gengið síðustu ár í hækkunum á lögum á þessum vörum er hækkunin ekki lítilvæg þar sem gert er ráð fyrir 25,6 ma.kr. tekjum af þessum liðum í frumvarpi til fjárlaga. Lýsandi fyrir þá þróun er að síðustu 10 ár hefur verðlag á áfengi og tóbaki hækkað um 88%, þar af áfengi um 61%, á meðan almennt verðlag hefur hækkað um 45%. Staðan er sú að árið 2017 voru áfengi og tóbak hvergi dýrari í Evrópu en hér á landi (mynd 1). Þrátt fyrir þetta hefur neysla á áfengi ekki dregist saman og því virðast þessar hækkunirnar áfengisgjalds þjóna takmörkuðum tilgangi við að sporna gegn neyslu. Aftur á móti skekkja þessar háu álögur á áfengi hlutfallslega verðlagningu neysluvara en almennt telur Viðskiptaráð að skattar eigi að vera jafnir og hefur lagt áherslu á að virðisaukaskattar á alla vöru og þjónustu séu sem jafnastir. Annar vinkill er að há gjöld á áfengi geta haft neikvæð áhrif á veitingaþjónustu. Sá geiri reiðir sig að miklu leyti á erlenda ferðamenn, sem nú eru horfur á að hætt sé að fjölga, sem gerir þann rekstur sérstaklega krefjandi nú um mundir. Í því ljósi er komið meira en nóg af hækkunum á áfengisgjöldum.

Mynd 1

Hlutfallslegt verðlag í Evrópu 2017 ESB=100, efstu 20 í áfengi og tóbaki

Heimild: Eurostat

Hækkun kolefnisgjalda á að vera tekjuhlutlaus

Fáum dylst lengur sú ógn sem stafar af loftslagsbreytingum og því er jákvætt að ráðist sé í aðgerðir sem eiga að sporna gegn þeim. Hækkun kolefnisgjalds virðist þó ekki bara fela í sér slíkar aðgerðir heldur klassíska skattahækkun á fólk og fyrirtæki sem Viðskiptaráð mótmælir. Engar aðgerðir eru boðaðar í frumvörpum tengdum fjárlögum sem ívilna umhverfisvænni starfsmenni eða um að aðrir skattar verði lækkaðir til mótvægis. Því leggur Viðskiptaráð til að aðrir skattar á fólk og fyrirtæki verði lækkaðir svo að hækkun kolefnisgjalds sé tekjuhlutlaus fyrir ríkissjóðs. Í því samhengi má nefna fjármagnstekjuskatt, tryggingagjald og tekjuskatt.

Er hækkun til þjóðkirkjunnar og kristnisjóðs rétt forgangsröðun?

Í frumvarpinu er ráðgert að hækka sérstaklega fjárframlög til þjóðkirkjunnar og kristnisjóðs um samtals 42,6 milljónir króna. Þó að fjárhæðin sé lítil í stóra samhenginu má efast um að hún endurspegli bestu forgangsröðun ríkisfjármála. Í fyrsta lagi þar sem hlutfall landsmanna í þjóðkirkjunni hefur lækkað úr um 90% við aldamótin í 59,4% þann 1. september síðastliðinn.¹ Í öðru lagi þar sem opinber framlög til menningar-, íþrótt- og trúmála eru meira en tvöfalt meiri en á hinum Norðurlöndunum eins og kemur fram í umsögn Viðskiptaráðs um fjárlagafrumvarp.

Viðskiptaráð leggur til að þau gögn, athugasemdir, tillögur og ábendingar sem hér fram koma verði höfð að leiðarljósi við breytingar á frumvarpinu sem og almennt í stefnumótun ríkisfjármála. Að lokum áskilur Viðskiptaráð sér rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum.

Virðingarfyllt,

Konráð S. Guðjónsson
Hagfræðingur Viðskiptaráðs Íslands

¹ Sjá [frétt þjóðskrár](#)